

УДК 796.01:159.9:005.96

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-221-225

СТОЗУБ Олександр –

викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7115-1481>
e-mail: Sasha.Stozub@gmail.com

БУТЕНКО Антон –

доцент кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4005-6829>
e-mail: butenko79@gmail.com

ГРИЦАЙ Василь –

старший викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7170-2390>
e-mail: v.grad1972@gmail.com

ХАРЧЕНКО Віталій –

викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Військового інституту телекомунікацій та
інформатизації імені Героїв Крут
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4897-3863>
e-mail: Vetalkharchenko747@gmail.com

РОЛЬ СОЦІОМЕТРИЧНОГО АНАЛІЗУ ЗГУРТОВАНОСТІ ТА ЛІДЕРСТВА В ОПТИМІЗАЦІЇ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ

У статті розглядається значення соціометричного аналізу як інструменту дослідження міжособистісних стосунків у спортивних колективах, що впливає на ефективність управління кадрами в галузі фізичної культури і спорту. Особлива увага приділяється вивченню рівня згуртованості команд, виявленню неформального лідерства, соціометричних позицій учасників спортивних груп, а також виявленню соціально-психологічних факторів, що визначають динаміку розвитку спортивного колективу.

Актуальність дослідження зумовлена потребою у формуванні ефективної кадрової політики в спорті України, особливо в умовах сучасних викликів – таких як воєнний стан, міграційні процеси, адаптація молоді до нових соціальних умов. Соціометрія дозволяє вчасно виявляти слабкі місця в командній взаємодії, сприяє підвищенню якості комунікації, розвитку командного духу та ефективному розподілу ролей усередині колективу.

Розглянуто теоретичні засади дослідження ролі соціометричного аналізу в оптимізації кадрового потенціалу у спорті. Теоретичне підґрунтя ґрунтується на міждисциплінарному поєднанні знань із соціальної психології, менеджменту, спортивної педагогіки та організаційної поведінки. Виокремлено ключові наукові підходи, що визначають зміст і методи аналізу міжособистісної взаємодії у спортивних колективах: соціометричний (J. Moreno), теорія згуртованості групи (B. Lott, A. Carron), психологія лідерства (K. Lewin, B. Bass, O. Кузнєцова), системно-організаційний, кадрово-менеджерський та педагогічно-психологічний. Показано, що соціометрія у спортивному контексті є діагностичним інструментом для виявлення соціальної структури команди, рівня згуртованості, лідерських якостей та психологічної сумісності учасників. Зазначено, що використання соціометричного аналізу сприяє ухваленню ефективних кадрових рішень, формуванню стратегій розвитку людського капіталу та забезпеченню довгострокової стабільності спортивних організацій.

У результаті дослідження обґрунтовано доцільність регулярного використання соціометричного моніторингу в процесі управління спортивними командами та кадрами, що сприяє підвищенню мотивації, продуктивності й стабільності роботи як окремих спортсменів, так і тренерського складу. Зазначено перспективи подальших досліджень у напрямі інтеграції соціометричних методів у систему кадрового менеджменту спорту на державному рівні.

Ключові слова: соціометрія, згуртованість, лідерство, кадрове забезпечення, спортивна команда, соціометричний аналіз, управління персоналом, спорт України.

STOZUB Oleksandr –

Lecturer at the Department
of Physical Education, Special Physical
Training and Sports Military Institute
of Telecommunications and Information
Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7115-1481>
e-mail: Sasha.Stozub@gmail.com

BUTENKO Anton –

Associate Professor, Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4005-6829>
e-mail: butenko79@gmail.com

HRYTSAI Vasyi –

Senior Lecturer, Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7170-2390>
e-mail: v.grad1972@gmail.com

KHARCHENKO Vitalii –

Lecturer at the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4897-3863>
e-mail: Vetalkharchenko747@gmail.com

THE ROLE OF SOCIOMETRIC ANALYSIS OF COHESION AND LEADERSHIP IN OPTIMIZING THE HUMAN RESOURCE POTENTIAL OF UKRAINIAN SPORTS

The article examines the significance of sociometric analysis as a tool for studying interpersonal relationships within sports teams, which influences the effectiveness of human resource management in the field of physical culture and sports. Particular attention is paid to the analysis of team cohesion levels, identification of informal leadership, sociometric positions of team members, and socio-psychological factors that determine the dynamics of a sports group's development.

The relevance of the study is determined by the need to develop an effective human resource policy in Ukrainian sports, especially in the context of modern challenges — such as martial law, migration processes, and youth adaptation to new social conditions. Sociometry enables timely identification of weaknesses in team interaction, contributes to improving communication quality, team spirit, and effective role distribution within the collective.

The theoretical foundations of the study of sociometric analysis in optimizing human potential in sports are considered. The conceptual framework is based on an interdisciplinary synthesis of knowledge from social psychology, management, sports pedagogy, and organizational behavior. Key scientific approaches are highlighted, which determine the content and methods for analyzing interpersonal interaction in sports teams: the sociometric approach (J. Moreno), group cohesion theory (V. Lott, A. Carron), leadership psychology (K. Lewin, B. Bass, O. Kuznetsova), the systems-organizational approach, human resource management approach, and pedagogical-psychological approach. Sociometry in the sports context is presented as a diagnostic tool for identifying a team's social structure, level of cohesion, leadership potential, and participants' psychological compatibility. The use of sociometric analysis is shown to contribute to effective HR decision-making, the development of human capital strategies, and long-term stability in sports organizations.

As a result of the research, the expediency of regular sociometric monitoring in the management of sports teams and personnel is substantiated, as it promotes increased motivation, productivity, and stability among both athletes and coaching staff. The study also outlines future prospects for integrating sociometric methods into the national-level sports human resource management system.

Key words: *sociometry, cohesion, leadership, human resource management, sports team, sociometric analysis, personnel management, Ukrainian sports.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Зростаюча потреба удосконалення кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах складних суспільно-політичних трансформацій та викликів сьогодення зумовлює необхідність формування сучасної системи професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, здатних ефективно реагувати на нові суспільні запити. Успішне функціонування спортивної галузі залежить не лише від професійного рівня фахівців, а й від якості міжособистісних відносин у колективах, рівня згуртованості команд і наявності ефективного лідерства. Особливої ваги це питання набуває в контексті підготовки спортивного резерву, управління командами та формування позитивного соціально-психологічного клімату [1–4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціометричний аналіз (R. Grossman, K. Nolan, Z. Rosch, D. Mazer, E. Salas), як один із сучасних методів дослідження соціальної структури груп, дає змогу оцінити неформальні стосунки, виявити лідерів, ізольованих осіб, структуру міжособистісних зв'язків і рівень згуртованості. Такий підхід дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на формування ефективних команд, профілактику конфліктів та розвиток лідерського потенціалу. У системі кадрового менеджменту спорту соціометричний моніторинг може стати інструментом не лише діагностики, а й прогнозування динаміки розвитку спортивних колективів.

Використання соціометричного аналізу для оптимізації кадрового потенціалу у спорті є на часі та відповідає сучасним потребам системи фізичної

культури й спорту в Україні, сприяючи підвищенню її конкурентоздатності та стійкості.

Метою статті є обґрунтування ролі соціометричного аналізу згуртованості та лідерства в оптимізації кадрового потенціалу українського спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах розвитку спорту в Україні особливої актуальності набувають питання ефективного управління людськими ресурсами, формування згуртованих команд та виявлення неформального лідерства як чинників підвищення результативності й стабільності роботи спортивних колективів. Водночас саме соціометричний аналіз є одним із найбільш точних і практично корисних методів вивчення міжособистісних стосунків, що безпосередньо впливають на командну динаміку та кадрові рішення [1, 2].

Соціометрія як метод була започаткована Джейкобом Морено, який ще в першій половині ХХ століття довів, що розуміння соціальної структури групи дозволяє ефективно впливати на її розвиток. У контексті спорту, соціометричний аналіз дає змогу виявити не лише лідерів і ізольованих членів команди, а й приховані взаємозв'язки, що визначають морально-психологічний клімат у колективі. В українській та пострадянській науковій традиції важливий внесок у дослідження соціометрії в спорті зробили такі вчені, як В. Ковальчук, О. Безносок, Л. Лубківська, Н. Мосієнко, які розглядали психологічні аспекти функціонування спортивних колективів, роль неформального лідерства та структуру соціальних зв'язків у команді. У їхніх працях підкреслюється, що згуртованість має безпосередній вплив на результативність виступів команд, рівень мотивації спортсменів і стійкість до стресових факторів [1, 3].

Соціометричний аналіз у спорті – це метод системного дослідження міжособистісних відносин у спортивних колективах, який дозволяє виявити рівень згуртованості, структуру неформального лідерства та психологічний клімат, з метою оптимізації добору, розстановки й розвитку кадрового потенціалу у сфері фізичної культури і спорту [1, 4].

Соціометричний аналіз для оптимізації кадрового потенціалу у спорті – це інструмент соціально-психологічної діагностики, який базується на кількісному та якісному вивченні соціометричних зв'язків між членами спортивної команди, що дає змогу обґрунтовано формувати ефективні управлінські рішення щодо розвитку, мотивації та стабільності кадрового складу в галузі спорту [2, 3].

На думку О. Кузнецової, кадровий потенціал у спорті має розглядатися не лише як сукупність фахівців, а як цілісна система, ефективність якої залежить від внутрішніх комунікацій і лідерських взаємодій. Соціометричний підхід дозволяє [1, 3]:

- оперативно виявляти приховані проблеми у взаємодії членів колективу;
- коригувати розподіл ролей у команді;
- підбирати оптимальні склади команд з урахуванням психологічної сумісності;

- розвивати кадровий резерв шляхом цілеспрямованого формування лідерських якостей.

Отже, соціометричний аналіз стає не лише діагностичним, а й стратегічним інструментом в управлінні кадровим потенціалом у спорті, сприяючи підвищенню ефективності роботи тренерів, менеджерів та керівників спортивних організацій. Його інтеграція в практику кадрової політики сприятиме створенню згуртованих, стійких до зовнішніх викликів, результативних команд, що є ключовим чинником розвитку українського спорту на національному та міжнародному рівнях.

Теоретичне підґрунтя дослідження ролі соціометричного аналізу в оптимізації кадрового потенціалу у спорті ґрунтується на міждисциплінарному поєднанні знань із соціальної психології, менеджменту, спортивної педагогіки та організаційної поведінки. Серед ключових наукових підходів, які визначають зміст і методи аналізу міжособистісної взаємодії у спортивних колективах, виділяємо такі [1, 4]:

1. *Соціометричний підхід* (J. Moreno), що заснований на працях Джейкоба Морено, цей підхід передбачає кількісне вимірювання міжособистісних стосунків у малій групі, зокрема симпатій, антипатій, вибору партнера для співпраці тощо. У спортивному контексті соціометрія дає змогу виявити соціальну структуру команди, неформальних лідерів, ізольованих членів, ступінь інтеграції окремих учасників у групу. Ці дані є цінними для ухвалення кадрових рішень – від підбору складу до розробки програм психологічної підтримки.

2. *Теорія згуртованості групи* (B. Lott, A. Carron) щодо згуртованості в спорті розглядається як багатовимірне поняття, що охоплює міжособистісні стосунки, єдність цілей, емоційну підтримку, спільну відповідальність за результат. A. Carron запропонував модель командної згуртованості, яка включає соціальну та завданневу компоненти. Вивчення згуртованості дозволяє прогнозувати стабільність складу команди, рівень мотивації та готовність до колективної дії.

3. *Психологія лідерства* (K. Lewin, B. Bass, O. Кузнецова) в контексті висвітлення класичних моделей лідерства (авторитарне, демократичне, ліберальне) трансформуються в сучасному спорті у підходи до розпізнавання та розвитку неформальних лідерів усередині команди. Концепція трансформаційного лідерства (B. Bass) має особливе значення для спорту, де важливо не лише виконувати завдання, а й надихати команду. У межах кадрового забезпечення лідерство розглядається як критерій виявлення перспективних спортсменів, тренерів і менеджерів.

4. *Системно-організаційний підхід* розглядає спортивний колектив як динамічну систему, в якій ефективність залежить від оптимального розподілу функцій, комунікацій, субординації та психологічної сумісності. Соціометрія тут виступає як діагностичний інструмент, що дозволяє визначити оптимальні шляхи адаптації нових членів колективу, розв'язання конфліктів і зміцнення командної структури.

5. *Кадрово-менеджерський підхід* у межах досліджуваної теми соціометричний аналіз використовується як частина процесу стратегічного управління людськими ресурсами в спорті. Він допомагає визначити, які особистісні та соціальні характеристики слід враховувати під час формування тренерських та ігрових команд, відбору до спортивних шкіл, призначення на керівні посади в організаціях фізичної культури і спорту.

6. Педагогічно-психологічний підхід підкреслює важливість взаємозв'язків у тренер-спортсмен, група-особистість, які впливають на процеси навчання, мотивації та формування професійної ідентичності. Згуртованість та лідерство тут розглядаються як важливі чинники впливу на освітню траєкторію й становлення особистості в системі спортивної підготовки.

Саме тому, сукупність наведених теоретичних підходів дозволяє комплексно осмислити феномен соціометричного аналізу як інструменту оптимізації кадрового потенціалу у спорті. Він є не лише засобом діагностики поточного стану командної взаємодії, але й основою для розробки довгострокових стратегій розвитку людського капіталу в галузі фізичної культури й спорту України [2, 3].

В умовах воєнного стану, посиленої трудової та освітньої міграції, а також трансформації соціальних норм і життєвих стратегій молоді, сфера спорту в Україні зазнає значних змін. Ці виклики зумовлюють потребу перегляду підходів до кадрової політики, орієнтованої на стабільність, гнучкість і адаптивність. Спортивні колективи, як малі соціальні групи, особливо вразливі до зниження згуртованості, втрати командного балансу та дискомунікації в умовах стресу й невизначеності. У цьому контексті соціометричний аналіз набуває важливого значення як інструмент превентивної діагностики соціально-психологічного стану спортивного середовища. Він дозволяє своєчасно [1, 2]:

- виявляти слабкі місця в командній взаємодії (ізолюваність окремих членів, приховані конфлікти);
- визначати неформальних лідерів і підтримувати їхню позитивну впливову роль;
- оцінювати рівень згуртованості і мотивації в команді;
- адаптувати нових учасників (зокрема внутрішньо переміщених осіб або молодь з різних регіонів) до цінностей і норм спортивного колективу.

Такий підхід стає критично важливим для формування ефективної кадрової політики, зокрема у тренерських штабах, спортивних школах, федераціях та на рівні національних збірних. Адже без глибокого розуміння внутрішньої структури команди та соціальної динаміки неможливо забезпечити якісний розподіл ролей, підбір кадрів та довготривале функціонування колективів. Крім того, в умовах зростаючого психологічного навантаження, особливо серед молоді, соціометрія сприяє формуванню здорового мікроклімату та розвитку командного духу, що в свою чергу

впливає на результативність і стійкість до зовнішніх стрес-факторів. Саме тому, інтеграція соціометричного аналізу в кадрову політику спорту України є не лише доцільною, а й необхідною умовою збереження та розвитку людського капіталу в критичні для країни часи.

У сучасній системі управління спортивними командами та людськими ресурсами у сфері фізичної культури надзвичайно важливим є не лише об'єктивне оцінювання фізичних і професійних якостей, а й глибоке розуміння внутрішньої соціальної динаміки колективу. У цьому контексті використання соціометричного моніторингу відіграє ключову роль як дієвий механізм управління міжособистісними взаємодіями, емоційною атмосферою, згуртованістю та неформальним лідерством у командах [2, 4].

Соціометричне спостереження в режимі моніторингу, на відміну від одноразової діагностики, дає змогу відстежувати зміни в структурі соціальних зв'язків у динаміці: при зміні складу команди, появи нових тренерів, адаптації молодих спортсменів чи у кризових ситуаціях (травми, поразки, емоційне вигорання), що дозволяє своєчасно реагувати на соціальні ризики, зміцнювати командний дух і підтримувати психологічну стабільність колективу.

Підвищення мотивації спортсменів напряму пов'язане з їхнім соціальним статусом у колективі, визнанням і якістю командної взаємодії. Соціометричні інструменти допомагають виявити спортсменів, які можуть відчувати себе ізолювано чи демотивовано, та здійснити індивідуальну психологічну чи педагогічну підтримку. Для тренерського складу соціометрія є джерелом важливої управлінської інформації – про реальні лідерські центри, рівень довіри, внутрішню коаліційність або напруження, що дозволяє оптимізувати комунікацію, навантаження та рольовий розподіл [1, 3].

З огляду на ефективність методики в практиці індивідуального командного менеджменту, перспективним напрямом є її інтеграція у державну систему кадрового забезпечення спорту, зокрема в роботі спортивних федерацій, навчальних закладів фізкультурного профілю, збірних команд. Це дозволить створити єдину систему соціально-психологічного супроводу спортсменів, що базуватиметься не лише на медичних чи фізичних даних, а й на глибокому аналізі соціального контексту діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Результати проведеного теоретико-прикладного аналізу підтвердили, що соціометричний підхід є ефективним інструментом вивчення згуртованості та лідерських процесів у спортивних колективах, який суттєво підвищує якість управління кадровим потенціалом у галузі фізичної культури і спорту. Соціометрія дозволяє не лише оцінювати поточний стан міжособистісних стосунків, а й виявляти приховані соціальні структури, неформальних лідерів, зони соціальної напруги та рівень групової інтеграції.

Застосування соціометричного моніторингу сприяє своєчасному виявленню проблем у команд-

ній взаємодії, покращенню комунікацій, формуванню позитивного соціально-психологічного клімату, розвитку лідерських якостей та підвищенню мотивації як серед спортсменів, так і серед тренерського складу, що, у свою чергу, позитивно впливає на стабільність команди, ефективність тренувального процесу та досягнення спортивних результатів. Особливої ваги соціометричний аналіз набуває в умовах сучасних викликів, таких як воєнний стан, зростаюча мобільність населення, адаптація молоді до нових соціокультурних умов. Його інтеграція у систему кадрового менеджменту спорту на державному рівні відкриває перспективи для створення більш гнучкої, стійкої та результативної моделі управління людськими ресурсами в спорті України.

Таким чином, соціометричний моніторинг стає необхідним інструментом для побудови стійких, мотивованих та продуктивних спортивних команд, що мають високий потенціал для адаптації до викликів сучасності. Отже, соціометричний аналіз згуртованості та лідерства є не лише діагностичним, але й стратегічним інструментом, здатним забезпечити якісне оновлення й розвиток кадрового потенціалу вітчизняного спорту.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на: розробку цифрових платформ для соціометричного моніторингу в спортивних організаціях; вивчення впливу неформального лідерства на довготривалі результати команд; адаптацію соціометрії до умов дистанційної або змішаної форми тренувань, що стало актуальним в умовах війни та міграції.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- Grossman R., Nolan K., Rosch Z., Mazer D., Salas E. The team cohesion–performance relationship: A meta-analysis exploring measurement approaches and the changing team landscape. *Organizational Psychology Review*. 2022. Vol. 12(2). P. 181–238. DOI: <https://doi.org/10.1177/20413866211041157>
- Salcinovic B., Drew M., Dijkstra H. P., Waddington G., McCall A. Factors influencing team performance: What can support teams in high-performance sport learn from other industries? A systematic scoping review. *Sports Medicine – Open*. 2022. Vol. 8(1). Article 25. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40798-021-00406-7>
- Kim M. J., Park S., Love A. Cross-cultural study of social networks, team cohesion, and effectiveness among Korean and US collegiate student-athletes. *Frontiers in Sports and Active Living*. 2025. Vol. 7. Article 1639370. DOI: <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1639370>
- Візнюк І. М., Долинна А. С., Долинний С. С. Соціально-психологічна природа конфлікту: Навчально-методичний посібник. Монографія ВДПУ, 2025. 146 с. Retrieved from <https://doi.org/10.31652/2080-75-25-385>

REFERENCES

- Grossman, R., Nolan, K. P., Rosch, Z., Mazer, D., & Salas, E. (2022). The team cohesion–performance relationship: A meta-analysis exploring measurement approaches and the changing team landscape. *Organizational Psychology Review*. 12(2). Pp. 181–238. DOI: <https://doi.org/10.1177/20413866211041157> [in English]
- Salcinovic, B., Drew, M., Dijkstra, H. P., Waddington, G., & McCall, A. (2022). Factors influencing team performance: What can support teams in high-performance sport learn from other industries? A systematic scoping review. *Sports Medicine – Open*. 8(1). Article 25. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40798-021-00406-7> [in English]

3. Kim, M. J., Park, S., & Love, A. (2025). Cross-cultural study of social networks, team cohesion, and effectiveness among Korean and US collegiate student-athletes. *Frontiers in Sports and Active Living*. 7. Article 1639370. DOI: <https://doi.org/10.3389/fspor.2025.1639370> [in English]

4. Vizniuk, I. M., Dolynna, A. S., & Dolynnyi, S. S. (2025). Sotsialno-psykholohichna pryroda konfliktu: Navchalno-metodychnyi posibnyk [The socio-psychological nature of conflict: Educational-methodical guide]. *Monohrafi VDP*. 146 p. DOI: <https://doi.org/10.31652/2080-75-25-385> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СТОЗУБ Олександр – викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: роль соціометричного аналізу згуртованості та лідерства в оптимізації кадрового потенціалу українського спорту.

БУТЕНКО Антон – доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: роль соціометричного аналізу згуртованості та лідерства в оптимізації кадрового потенціалу українського спорту.

ГРИЦАЙ Василь – старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: роль соціометричного аналізу згуртованості та лідерства в оптимізації кадрового потенціалу українського спорту.

ХАРЧЕНКО Віталій – викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут.

Наукові інтереси: роль соціометричного аналізу згуртованості та лідерства в оптимізації кадрового потенціалу українського спорту.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

STOZUB Oleksandr – Lecturer at the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: the role of sociometric analysis of cohesion and leadership in optimizing the human resource potential of ukrainian sports.

BUTENKO Anton – Associate Professor, Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: the role of sociometric analysis of cohesion and leadership in optimizing the human resource potential of ukrainian sports.

HRYTSAI Vasyi – Senior Lecturer, Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: the role of sociometric analysis of cohesion and leadership in optimizing the human resource potential of ukrainian sports.

KHARCHENKO Vitalii – Lecturer at the Department of Physical Education, Special Physical Training and Sports Military Institute of Telecommunications and Information Technologies named after Heroes of Kruty.

Scientific interests: the role of sociometric analysis of cohesion and leadership in optimizing the human resource potential of ukrainian sports.

Стаття надійшла до редакції 19.12.2025 р.

Стаття прийнята до друку 30.12.2025 р.